

קטין

(Katyn). עיירה ליד סמולנסק שבאוקראינה, אשר בסביבתה נרצחו המוני שבויי מלחמה פולנים. עוד בתחילת 1940 הוחזקו בברית-המועצות, לפי הנתונים של 'ממשלת פולין בגולה' משנות מלחמת-העולם השנייה, כ-15,000 שבויי מלחמה פולנים, מהם כ-8,300 קצינים. הם נשבו בידי הצבא האדום במחצית השנייה של ספטמבר 1939, ורוכזו בשלושה מחנות: קוזילסק

(Kozelsk), סטרובלסק (Starobelsk) ואוסטשקוב (Ostashkov). בשלהי 1940 הגיעו ידיעות על פירוקם של שלושת המחנות הללו. בשנים 1941-1942 היו פניות חוזרות ונשנות של ממשלת פולין בגולה אל ממשלת ברית-המועצות למסור מידע על גורלם של השבויים ההם, אך הפניות לא נשאו פרי.

ב-13 באפריל 1943 הודיעו הגרמנים, שמאז יולי 1941 היה האיזור כבוש בידיהם, על גילוי קברי-המונים ביערות שבסביבת ק', ובהם גוויותיהם של אלפי קצינים פולנים שנורו מאחור בראשיהם. הגרמנים האשימו ברצח את השלטונות הסובייטיים ומינו ועדה רפואית בהרכב רב-לאומי. הוועדה פעלה במקום במאי 1943, וקבעה כי נמצאו שם גוויותיהם של 4,143 קצינים, שמהם זהו 2,914 בשמותיהם לפי המסמכים בכיסי מדיהם. לדעת הוועדה נורו האנשים ההם למוות באביב 1940. השלטונות הסובייטיים דחו מכול וכול את האשמות הגרמנים, שהתבססו על קביעות הוועדה שיזמו. הסובייטים טענו כי את הרצח עשו הגרמנים אחרי שכבשו את האיזור ביולי 1941. ממשלת פולין בגולה דרשה חקירה מטעם הצלב האדום הבין-לאומי. בתגובה לדרישה ההיא ניתקה ברית-המועצות ב-25 באפריל 1943 את יחסיה הדיפלומטיים עם ממשלת פולין בגולה. לצעד זה היו השפעות מדיניות מפליגות על היחסים בין ברית-המועצות ובין פולין.

בנובמבר 1943, מספר חודשים אחרי שחרור האיזור, הרכיבו השלטונות הסובייטיים ועדת חקירה משלהם, והיא חזרה והאשימה את הגרמנים ברצח בק'.

ב-8 במרס 1989 האשימה ממשלת פולין רשמית את הנ.ק.ו.ד. (המשטרה החשאית הסובייטית בשנות ה-40, NKVD) ברצח בק'.

בנובמבר 1989 הודתה ברית-המועצות כי הרצח בק' אכן נעשה בהוראתו של סטלין.